

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU SĂNĂTATE PUBLICĂ

UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ
ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU”
DIN REPUBLICA MOLDOVA

World Health
Organization

MEMBRU ETAT AL
Europe

Tehnici de comunicare eficientă. Mesaje cheie. Sporirea încrederii în vaccinuri. Contraindicații false. Siguranța vaccinurilor și EAPI

Ninel Revenco

Președintele Comitetului Național Consultativ de Experti în Domeniul Imunizărilor
Dr.hab.șt.med., prof.univ., Șefa Departamentului Pediatrie, USMF „Nicolae Testemițanu”

Ludmila Bîrca

Dr.șt.med., conf.univ., Șefa Clinicii de Boli Infecțioase la Copii “Valentina Halitov”,
USMF „Nicolae Testemițanu”

Adela Horodișteanu-Banuh

Dr.șt.med., conf.cercet., Laboratorul Științific Pediatrie, IMSP Institutul Mamei și
Copilului

Olga Cîrstea

Dr.șt.med., conf.univ., Departamentul Pediatrie, USMF „Nicolae Testemițanu”

Dilema incertitudinii

- Studii recente au respins ideea că comunicarea incertitudinii duce automat la o erodare a încrederii publicului.
 - Un studiu de la Royal Society a constatat că *nerecunoașterea* sau comunicarea adecvată a incertitudinii ar putea duce la acordarea unei ponderi nejustificate asupra anumitor dovezi în procesul de luare a deciziilor și că declararea incertitudinii nu se corelează neapărat cu reducerea încrederii.
- Cele mai bune practici arată că **trebuie să fii transparent, onest și să recunoști incertitudinea în jurul faptelor și cifrelor cheie într-un mod care să mențină încrederea publicului în informații și sursa acestora, chiar și în problemele litigioase.**

[Comunicarea incertitudinii cu privire la fapte, cifre și știință
\(royalsocietypublishing.org\)](https://www.nuffieldfoundation.org/news/uncertainty-about-facts-can-be-reported-without-damaging-public-trust-in-news)

<https://www.nuffieldfoundation.org/news/uncertainty-about-facts-can-be-reported-without-damaging-public-trust-in-news>

Sfaturi pentru comunicarea incertitudinii

1. Bazați-vă afirmațiile pe **ceea ce cunoașteți** la momentul respectiv, în mod transparent.
 - Concentrați-vă pe fundamentele a ceea ce știm (*„Vaccinurile previn bolile grave și moartea”*)
 - Subliniați consensul științific (*„Un studiu ECDC/OMS a constatat că vaccinurile au salvat aproape jumătate de milion de vieți din cauza COVID-19”*)
2. Fiți sincer cu **ceea ce nu cunoașteți**.
 - Etichetați mesajele cu atenția că se bazează pe ceea ce cunoașteți la acel moment. **Folosiți** un limbaj precum:
 - Dovezile actuale indică faptul că...
 - Pe baza datelor preliminare,...
 - E de așteptat...
 - Pare ca...

Sfaturi pentru comunicarea incertitudinii

3. Recunoașteți incertitudinea și limitele dovezilor științifice.

Nu folosiți absolute, cum ar fi „*Suntem siguri că...*”

- Consultați „*Suntem încrezători că...*” și „*Ne așteptăm la asta...*” pentru lucrurile pe care ați miza.
 - A spune că sunteți „încrezător” este mai bine pentru rezultate dezirabile care sunt probabile, dar nu sigure.
 - Acolo unde este cazul, indicați în mod explicit că nu sunteți încrezător.
-
- Folosiți condițional în loc de viitor : „*ar trebui/ar putea fi*” în loc de „*va*”.
 - **Nu speculați** despre scenarii viitoare care s-ar putea întâmpla sau nu.

- Pentru părinți și îngrijitori, **lucrătorii medicali** (LM) nu **sunt** doar surse de informații, ci și **modele** importante **de urmat**.
- Pentru a fi convingători, **LM trebuie să fie** ei înșiși **convinși de beneficiile vaccinării**.

Atunci când părinți sau îngrijitorii copilului văd că vecinii lor, fie că sunt medici sau asistente, nu și-au vaccinat copiii, încrederea lor scade semnificativ.

- Majoritatea dintre părinți și îngrijitori și majoritatea dintre lucrători medicali **nu au văzut niciodată boli care pot fi prevenite prin vaccinare**, tocmai pentru că ele au fost prevenite!
- Cu toate acestea, părinții și îngrijitorii **trebuie să fie informați** despre impacturile istorice ale acestor boli: fapte și cifre care să le arate în ce mod a contribuit protecția prin vaccinare la scăderea prezenței bolilor periculoase în țara noastră și în lume de-a lungul timpului.

DATORITĂ VACCINĂRII

Tetanosul matern și neonatal, care este extrem de periculos pentru noul-născuț, a fost eliminat în 12 țări către luna iulie 2019

Global aprox.

85% copii 0-12

luni au fost vaccinați eficient împotriva difteriei, tetanosului și tusei convulsive în 2019

23,2 milioane

vieți de copii au fost salvate datorită vaccinării împotriva rujeolei din 2000 până în 2018

1 miliard de

persoane în Africa au fost protejați de febra galbenă în țările Africii până în 2026, din ei 50% - copii sub 15 ani

În anul 2019 doar 2 țări în lume au înregistrat cazuri de poliomielită cu virus sălbatic

VACCINAREA PROTEJEAZĂ INDIVIZII ȘI COMUNITATEA

Imunizarea este **scutul** nostru împotriva **bolilor grave**

Cu cât **acoperirea vaccinală este mai înaltă**, cu atât mai multe categorii de persoane **sunt protejate**, inclusiv:

Copiii care încă sunt prea mici să fie vaccinați

Vârstnicii care sunt cu risc de suportare a formelor grave de boală

Persoane care iau medicamente care scad imunitatea lor

Haideți să verificăm dacă sunteți vaccinat deplin

VACCINAREA SALVEAZĂ VIEȚI

În fiecare an sunt prevenite 2-3 milioane de decese datorită vaccinării

Vaccinele protejează
împotriva la **26 boli**

Vaccinarea limitează
răspândirea rezistenței la
antibiotice prin prevenirea
aparității bolilor care vor
necesita tratament
antibacterian

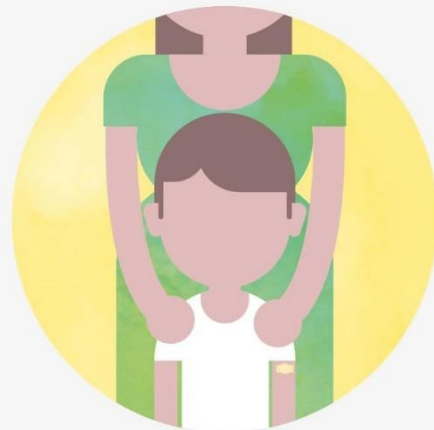
Creșterea ratei de
vaccinare poate **salva**
anual **1,5 milioane de vieți**

World Health
Organization

1. Vaccinurile sunt sigure și eficiente

Fiecare vaccin implementat în practică este testat riguros înainte de a fi aprobat, este reevaluat cu regularitate și monitorizat în mod constant dacă nu are efecte adverse. Extrem de rar pot apărea evenimente adverse post-imunizare. Acestea obligator sunt raportate și investigate

2. Vaccinurile previn boli grave care pot cauza decesul bolnavului

Vaccinarea protejează copiii de diverse boli infecțioase cum ar fi difteria, rujeola, oreion, tusea convulsivă („tusea măgărească”) ș.a.

Refuzul la vaccinare lasă copiii și adulții fără protecția necesară împotriva bolilor care pot evolua foarte complicat, inclusiv până la deces.

3. Vaccinarea asigură o protecție imună mai bună decât suportarea însuși a bolii infecțioase

Răspunsul imun la vaccinuri este identic cu cel în timpul bolii, împotriva căreia este vaccinul, dar cu mult mai puțin riscant.

De exemplu: suportarea infecției cu *Haemophilus influenzae* tip b (Hib) poate determina dereglări cognitive, rubeola congenitală cauzează anomalii de dezvoltare la făt iar poliomielita cauzează paralizii pe viață.

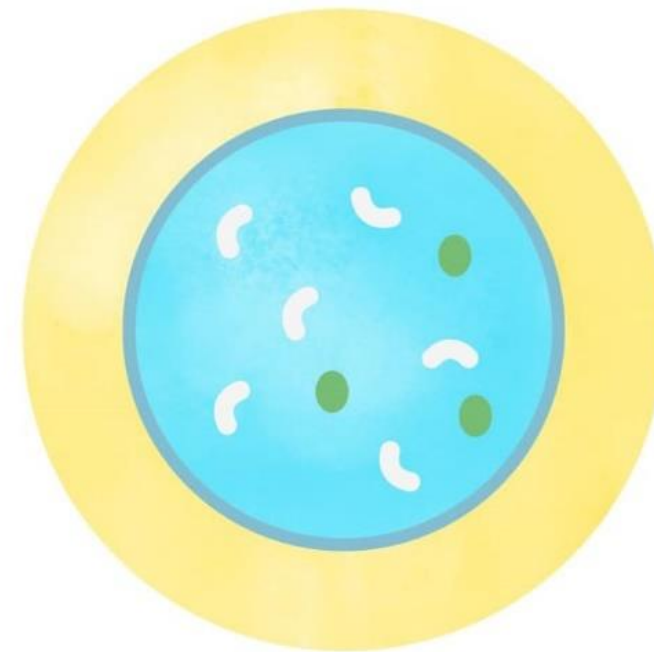

4. Vaccinurile combinate sunt sigure și benefice

Aplicarea a câteva vaccinuri în aceeași zi copilului nu are efect negativ asupra sistemului imun al acestuia; totodată, aceasta reduce disconfortul copilului și salvează timpul și banii familiei (vizite repetate la Centrul de Sănătate). Copiii sunt expuși mai multor antigeni în timpul unei răceli banale, decât în urma vaccinării

5. Dacă încetăm vaccinarea, bolile contagioase grave vor reveni

Chiar și respectând măsurile riguroase de igienă, infecțiile oricum se vor răspândi. Atunci când oamenii nu sunt vaccinați, bolile infecțioase care au devenit extrem de rare (difteria, rujeola, oreionul, poliomielita) vor reapărea rapid!

**World Health
Organization**

**Haideți să verificăm dacă
sunteți vaccinat deplin**

- Întotdeauna **vorbiți sincer** despre efectele secundare cunoscute ale vaccinurilor, dar nu lăsați ca acesta să fie subiectul dominant al discuțiilor cu părinții și îngrijitorii.

Atenție! Părinții și îngrijitorii copilului au nevoie să fie **asigurați că protejarea copiilor lor prin vaccinare este alegerea corectă** deoarece beneficiile depășesc cu mult riscurile și în acest fel stopăm bolile.

- Este important să le spuneți că **decizia de a nu se vaccina este una riscantă** și că a nu fi protejat este mult mai riscant decât a fi protejat.

- Pentru mulți dintre părinți și îngrijitori istoriile din viața reală sunt la fel de importante ca și datele științifice.
- Arătați-le cum vaccinurile protejează și previn bolile.
- Spuneți-le istorii din experiența dumneavoastră personală despre gravitatea bolilor, sau arătați-le unde pot citi mărturii ale altor părinți care nu și-au vaccinat copilul, iar acesta s-a infectat cu o boala care poate fi prevenită prin vaccinare

Atenție! Părinții și îngrijitori vor **istorii reale**, nu senzaționale.

Întrebări și răspunsuri (Î și R) privitor la numărul de vaccinuri

Părinte: „Pentru ce sunt toate aceste vaccinuri? Chiar sunt necesare?”

Lucrătorul medical: „Știu că dvs. nu ați făcut atâtea vaccinuri când erați copii. Nici eu nu am făcut. Dar și eu și dvs. am fost expuși riscului de infectare cu boli grave, cum ar fi meningita. Acum 50 de ani, mulți copii mureau de difterie, tetanos și poliomielită. În prezent, nu mai vedem astfel de boli pentru că oamenii sunt protejați de vaccinurile administrate. Cumnata mea a născut un copil cu rubeolă congenitală, iar la puțin timp după naștere, copilul a murit. Dacă ar fi făcut vaccinul, copilul ar fi fost în viață și sănătos azi. Avem noroc că ne putem proteja cu ușurință copiii de aceste boli grave prin vaccinuri sigure. Dacă ne lăsăm copiii neprotejați, îi expunem unui risc real pe toată durata vieții.”

- Este bine cunoscut că **LM este limitat în timp** și poate fi stresant să aibă răbdare și să le vorbească părinților și îngrijitorilor despre protecție la fiecare consultație.
- Dar atunci când copiii lor urmează să fie vaccinați, nimic nu este mai important pentru ei decât să găsească timp să vă vorbească și să știe că sunt ascultați cu atenție și că lucrătorului medical va lua în considerare întrebările și nevoile lor de informare.

- Părinții și îngrijitorii trebuie să știe că sunt **ascuțați cu maximă atenție**.

Atenție! Nu vorbiți la telefon și/sau nu lucrați la calculator atunci când ei au nevoie să le fie liniștite temerile.

- **Priviți-i în ochi și repetați îngorările lor** ca să știe că i-ați ascultat cu atenție.
- Bunăvoința de care dați dovadă când îi ascuțați este un factor determinant pentru ei atunci când iau decizia de a-și vaccina copiii.

- Mulți dintre ei au aflat povești alarmante de la prieteni sau de pe internet despre legăturile dintre vaccinarea antirujeolică și, spre exemplu, autism.
- De multe ori, pe website-urile anti-vaccinare, aceste povești au în spate argumente ce se pretind a fi „științifice”.
- Părinții și îngrijitorii au nevoie de **ajutorul dumneavoastră să facă diferența între fapte reale și ficțiune.**

- Ei au nevoie de **opinia dumneavoastră personală și profesională** despre faptul că vaccinurile sunt sigure.
- Ei au nevoie să fie **asigurați în mod empatic** că înțelegeți că sănătatea copilului lor este prioritatea lor principală și că este, în același timp și prioritatea dumneavoastră principală.

- **Acceptați părinții care vin cu** o listă lungă de **întrebări** sau informații acumulate de pe internet sau din alte surse, nu interpretați asta ca o lipsă de respect.
- Acceptați că, dacă ei investesc timp cautând informații despre vaccinuri, înseamnă că acesta este un subiect important pentru ei.

Atenție! Dacă păreți ofensat de întrebări, sau dacă le dați de înțeles că întrebările lor nu sunt oportune, **dialogul se poate bloca** iar încrederea se va șubrezi.

- Ajutați-i ca vaccinarea să devină mai simplă și mai puțin stresantă pentru copii.
- Pentru unii părinți sau îngrijitori aspectul de spital sau clinică poate fi descurajator.
- Spuneți-le cum să țină copiii în brațe, cum să le distragă atenția și să îi liniștească.
- Dacă este loc, amenajați un spațiu confortabil pentru mamele care doresc să își alăpteze copiii după vaccinare.

- Unii părinți acceptă toate vaccinurile atunci când le recomandați sau doresc să programeze unele vaccinuri la o altă dată. Unii dintre ei iau greu o decizie și au nevoie de timp ca să reflecteze.
- Este să respectați asta și să **păstrați ușa deschisă pentru discuții**, sau chiar să îi chemați din nou. Poate că lucrurile se schimbă!

Atenție! Nu transformați o astfel de situație într-o confruntare – este foarte posibil să nu mai revină dacă simte că sunt criticați sau forțați.

- Folosiți un **limbaj pe care** părinții și îngrijitorii **îl înțeleg**. Evitați folosirea termenilor medicali de specialitate și, dacă totuși îi folosiți, întrebați-i și asigurați-vă dacă au înțeles ce le-ați spus.

Atenție! Nu presupuneți că au înțeles fără să verificați!

- Ajută foarte mult dacă le dați **informații scrise**, mai ales dacă sunt ușor de înțeles, iar ideile principale sunt ilustrate cu imagini simple și în plus conțin și **legături către website-uri** de unde pot afla mai multe detalii.

FIECARE COPIL TREBUIE SĂ FIE VACCINAT

- ✓ **Imunitatea colectivă protejează numai la numărul persoanelor vaccinate egal cu minim 95 la sută**
- ✓ **Unele maladii (eg. Tetanos), nu pot fi prevenite doar prin crearea păturii imune pentru că nu sunt contagioase**
- ✓ Prezența doar a unei singure persoane non-imunizate contribuie la apariția și răspândirea maladiilor transmisibile

CONTRAINDICĂȚII LA VACCINARE

- Reacțiile alergice severe (ex. anafilaxie) după doza precedentă de vaccin sau la componentele vaccinului sunt **foarte, foarte și foarte rare**
- Excepțional, dacă este cazul, diferit de reacție anafilactică anterioară la vaccinul sau componentul lui, chiar și în situații incerte, **raportul risc/beneficiu favorizează**, de obicei, **vaccinarea** vizavi de riscul infecției

Contraindicații *versus* Precauții

PRECAUȚII

- va fi estimat minuțios beneficiul și riscul administrării unui vaccin
- în caz în care beneficiul prevalează, vaccinul va fi administrat
- **vaccinarea poate fi amânată**

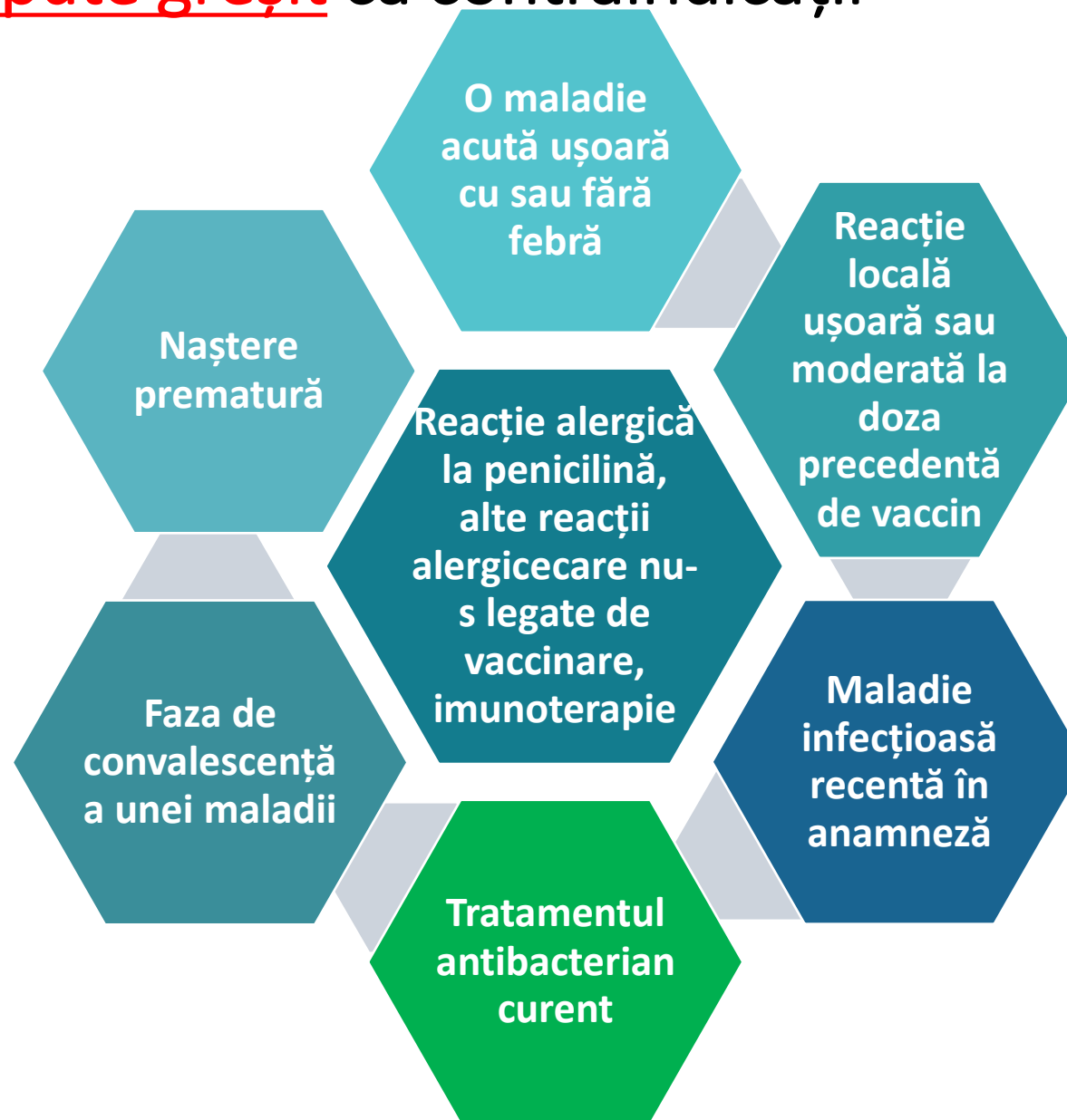
CONTRAINDICAȚII

- condiție care crește șansa unei reacții adverse grave
- **vaccinul nu va fi administrat** la prezența unei contraindicații

Condiții percepute greșit ca contraindicații

**Pentru toate
vaccinuri**

Condiții percepute greșit ca contraindicații

**Pentru vaccinuri
injectabile**

Condiții percepute greșit ca contraindicații

Pîna la vaccinare

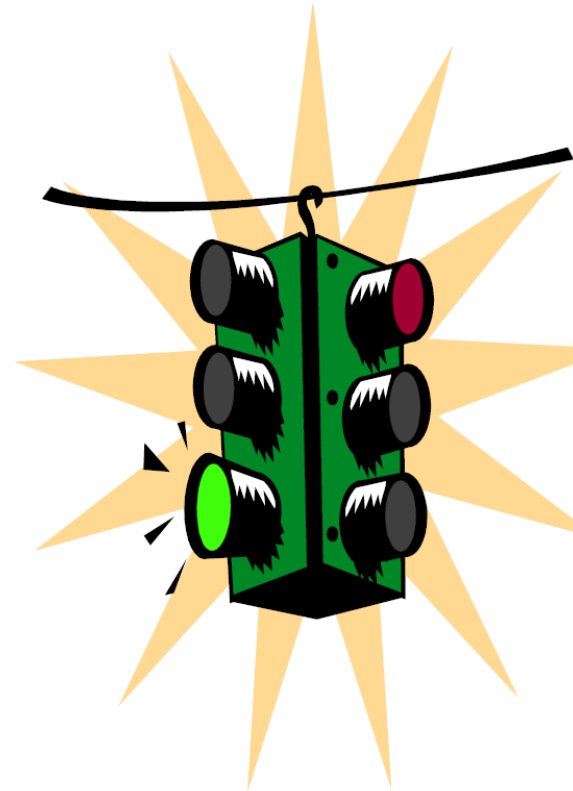

După vaccinare

Vaccinarea este inofensivă!

- Maladii ușoare
- Contact cu bolnavi
- Tratament antibacterian
- Alăptare
- Naștere prematură
- Majoritatea alergiilor
- Reacții postvaccinale la membrii de familie

VACCINAREA ÎN TIMPUL SARCINII

CONTRAINDICATE

Vaccinul rujeolic
Vaccinul parotiditic
Vaccinul rubeolic
Vaccinul varicelic

Recomandate

- Contra tetanosului, difteriei și tusei convulsive
- Contra gripei
- Contra hepatitei B
- Contra febrei galbene (pentru călători)

În prezența factorilor de risc:

- IPV
- Contra hepatitei A
- Vaccinul pneumococic, meningococic
- Contra tetanosului, difteriei și tusei convulsive
- Contra gripei

Concluzii

- Contraindicațiile pentru vaccinare sunt **foarte, foarte, foarte rare**
- Chiar și în situații incerte, **raportul risc/beneficiu favorizează**, de obicei, **vaccinarea** vizavi de riscul infecției
- Informați părinții privind posibilitatea apariției reacțiilor postvaccinale, subliniind **beneficiile vaccinării**

**I wonder what
questions they have.**

Safe!

Trust me.

Autism?

Safe?

Side effects?

Vă mulțumesc pentru atenție!